

Anti-pestprotocol SBO Tijstroom

1. Visie en doel

Op SBO Tijstroom willen we dat alle leerlingen zich veilig voelen en goed in hun vel zitten, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen binnen hun mogelijkheden. Wij willen dit bereiken in goede relatie en met wederzijds respect.

In dit pestprotocol geven wij aan op welke manier wij preventief handelen om te zorgen dat het pedagogisch klimaat op onze school zo optimaal mogelijk is. Mocht er toch sprake zijn van pesten, dan geven wij aan op welke wijze we handelen. Want pesten komt helaas ook wel eens bij ons op school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en serieus willen aanpakken. Alle medewerkers, ouders en de MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Sinds schooljaar 2016-2017 zijn alle scholen verplicht om een anti-pest coördinator vast te stellen. Binnen onze school zijn dit Natascha Albers (midden-bovenbouw) en Kelly Weijers (Onder-middenbouw). Beide hebben hiervoor een cursus gevolgd. Deze pest-coördinatoren zijn voor de kinderen een bekend aanspreekpunt binnen onze school.

Definitie van pesten:

‘Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van een of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.’

Bij plagen is er sprake van incidenten. Pesten gebeurt systematisch; een keer per week, een aantal keren per week of regelmatig.

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen zou je zou kunnen aangeven.

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend “slachtofferschap”	Hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

Aan het effectief aanpakken van pesten zijn een aantal voorwaarden verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen, medewerkers en de ouders/verzorgers.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Op Tijstroom wordt pesten bespreekbaar gemaakt of het nu aan de orde is of niet. Het is een onderdeel van de methodes PAD en Kleur.

- Als pesten optreedt, moeten medewerkers (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- De school moet beschikken over een directe aanpak in de vorm van een stappenplan.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan zal er overlegd worden over een andere aanpak, eventueel met hulp van externe instanties.

2. Preventief anti pest beleid

Pedagogisch handelen:

Met ons pedagogisch handelen willen we het (positief)zelfbeeld en het zelfvertrouwen van de leerlingen vergroten. De leerlingen van SBO Tijstroom hebben behoefte aan pedagogische ondersteuning van alle teamleden. Het is gericht op het vervullen van de basisbehoeften relatie, competentie en autonomie. Het pedagogisch tact van onze medewerkers is steeds onderwerp van gesprek.

Groepsvorming:

In iedere groep werken we rond groepsvorming. We willen vanaf het begin van ieder schooljaar bewust invloed uitoefenen op de groepsvorming, met als doel om rond de herfstvakantie een positieve samenwerkende groep te hebben staan. Zoals eerder genoemd werken wij met de methodes PAD en Kleur. Beiden ondersteunen in de bewerkstelling van de positieve samenwerking.

Pedagogische groepsplan:

Om ons pedagogisch handelen goed af te stemmen op de behoeften van de leerlingen werken we met pedagogische groepsplannen. Het pedagogisch groepsplan heeft als doel gedragsproblemen te voorkomen door het aanbieden van goed onderwijs. Hierbij staat het aandacht besteden aan alle leerlingen centraal, zodat zij de ondersteuning krijgen die iedere leerling nodig heeft.

De informatie voor ons pedagogisch groepsplan krijgen we vanuit onze observaties en het pedagogisch leerling volgsysteem. De pedagogische groepsplannen met bijbehorende evaluaties worden besproken met de intern begeleider tijdens de leerlingbespreking.

Gedragsregels:

We willen een duidelijke gestructureerde school zijn met heldere regels. In de hele school wordt gewerkt met gedragsregels die gelden voor leerlingen, ouders en medewerkers. De gedragsregels worden ondersteund met pictogrammen en zijn overal zichtbaar. We sturen de leerlingen om het juiste gedrag te laten zien en reflecteren ze op drie waarden: veiligheid, verantwoordelijkheid en respect. Naast de gedragsregels waarbij we aangeven hoe we met elkaar om willen gaan, zijn er ook regels in de groep die iedere leerkracht met de groep heeft gemaakt. Deze groepsregels worden aan het begin van ieder schooljaar samen met de kinderen opgesteld. De kinderen ondertekenen de regels die samen worden vastgesteld.

Gedragsregels voor de hele school:

- Ik zorg goed voor de spullen
- Ik ben rustig in de school
- Ik ben aardig voor iedereen

Leerkrachtvaardigheden:

In ons preventief handelen zorgen we er met elkaar voor dat onze vaardigheden om gedrag te begeleiden, steeds afgestemd wordt op de situatie en steeds verder doorontwikkeld wordt. We werken daarbij aan een positieve actieve grondhouding, effectieve instructie en effectief klassenmanagement en aan de relatie tussen medewerker en leerling. We zorgen ervoor dat we goed

kunnen observeren en in staat zijn tot reflecteren op de redenen voor gedragsproblemen, zodat er planmatig werken aan gedragsverandering. We worden hierbij ondersteund en geholpen door elkaar.

3. Indien er toch sprake is van pestgedrag

Indien er toch sprake is van pesten gaan we daar actief mee om. We willen immers een school zijn waar alle leerlingen zich veilig voelen en goed in hun vel zitten, zodat zij zich kunnen ontwikkelen. We gaan uit van de aanbevelingen uit de “vijf sporen aanpak” (punt 4). Om het pestprobleem aan de pakken volgen we een stappenplan (punt 5).

4. Vijf sporen aanpak

We richten ons op vijf partijen:

Spoor 1: De medewerker/de leerkracht

Leerkrachten hebben een sleutelrol in de aanpak van pesten. Zij signaleren zelf, krijgen informatie van ouders of collega's, enz. Zij zijn de eerste verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en het pesten effectief bestrijden.

Spoor 2: Hulp aan het gepeste kind

Het gepeste kind heeft hulp nodig.

Wat heeft de leerling nodig vanuit de omgeving om het gevoel van veiligheid te vergroten? Welke vaardigheden mag de leerling gaan ontwikkelen die hem/haar sterken in de situatie? Zo nodig dient er professionele hulp ingeschakeld te worden.

Spoor 3: Hulp aan de pester

Het pestende kind heeft hulp nodig van de leraar of een collega. Vanuit welke behoefte komt dit gedrag en wat mag de leerling gaan leren? Probleem oplossende gesprekken koppelen aan heldere afspraken met evaluatie momenten. Zo nodig dient professionele hulp ingeschakeld te worden.

Spoor 4: Hulp aan de zwijgende middengroep

De zwijgende middengroep heeft de aandacht nodig om de gepeste leerling en de pester te ondersteunen. Probleemoplossende gesprekken gekoppeld aan heldere afspraken met evaluatiemomenten.

Spoor 5: Hulp aan de ouders

De school dient steeds in dialoog te zijn met de ouders om in gezamenlijkheid - school, leerling, ouders -, op te trekken. Ouders van gepeste leerling en pestende leerling dienen op de hoogte te worden gebracht van de aanpak en de interventies van de school.

5. Stappenplan anti pestprotocol

Vooraf: iedere melding dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd. Op het moment dat een leerling, een ouder of een medewerker melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen en veiligheid te waarborgen.

Stap 1: De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest en de leerling die gepest wordt. De leraar stelt de anti-pest coördinator/IB'er op de hoogte. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag in verband met buitenspelen en andere schoolactiviteiten.

Stap 2: De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt

om pestgedrag tegen te gaan/te stoppen. Als pesten aan de orde is in een groep zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de beschikbare programma's. Er zal benadrukt worden dat alle leerlingen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt de eerste evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig observeren en leerlingen actief sturen het goede gedrag te laten zien.

Stap 3: Er volgen een gesprek met ouders, met leerkracht en anti-pest coördinator/IB'er. Bij ernstige problematiek zal de directie tijdens dit gesprek aanwezig zijn. Met ouders wordt een vervolgspraak gemaakt. Er wordt benadrukt dat ouders bij zorg vanuit hen, altijd eerder de weg naar school kunnen vinden.

Stap 4: Gesprek met pester en gepeste (leerkracht schat zelf in: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen? Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken. Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan. De leerkracht overlegt met de anti-pest coördinator/IB'er. Het team wordt op de hoogte gebracht. Ouders worden geïnformeerd over het gesprek.

Stap 5: Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen de leerkracht en de leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan de anti-pest coördinator/IB'er. Zijn de effecten positief, wordt er langzamerhand afgebouwd. Er volgt een eindgesprek met ouders. Indien de aanpak onvoldoende heeft opgeleverd, volgt er een nieuw plan.

Opmerkingen:

1. Alle concrete acties worden door de leerkracht vastgelegd in het incidentenregister van de pester en de gepeste. Gesprekken met ouders worden beschreven in het contactjournaal van beide leerlingen.
2. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. In elke situatie kan overwogen worden om deskundige hulp in te schakelen. (Dit loopt altijd via de IB'er/directie.)

6. Professionele houding leerkracht:

In het gesprek met de gepeste leerling is het van belang dat de leerkracht:

- Deze leerling en diens klacht serieus neemt. De leerling zijn verhaal laat doen.
- Zich probeert in te leven in de leerling.
- Geen verwijten maakt, dit leidt immers tot een onveilige situatie.
- Bij digitaal pesten het advies geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen.
- Indien de pester niet bekend is, probeert te achterhalen wie de pester is.
- (Analyseren van taalgebruik, bewaren van bewijzen en het bespreken in de groep)

In het gesprek met de pester(s) is het van belang dat de leerkracht:

- Boven tafel probeert te krijgen wat er speelt.
- Serieus luistert naar het verhaal.
- Aangeeft wat de eventuele gevolgen voor de gepeste kunnen zijn.
- Uitlegt dat het niet getolereerd wordt en dat het zelfs strafbaar kan zijn.

Ouders/verzorgers van de gepeste en de pester(s) worden op de hoogte gebracht door de leerkracht. In dit gesprek is het van belang dat de leerkracht:

- Weergeeft wat er zich op school heeft afgespeeld.
- Vraagt naar eventuele signalen thuis.
- De afspraken doorgeeft die er met de betreffende leerlingen zijn gemaakt.
- Advies geeft over te nemen maatregelen t.a.v. hun kind.
- Advies geeft waar de ouders terecht kunnen voor informatie. (pestweb.nl, mijnkindonline.nl, politie voor aangifte)
- Indien nodig het nummer geeft van de vertrouwenspersoon.

7. Evaluatie

Dit pestprotocol is door het team, directie en MR vastgesteld en wordt na ieder schooljaar geëvalueerd.

8. Digitaal pesten

Het kan zijn dat klasgenoten elkaar digitaal lastigvallen. Tegenwoordig gaat “cyberpesten” verder waar “gewoon pesten” ophoudt. Door er met de klas over te praten kan de leerkracht veel losmaken. Veel kinderen hebben ervaring met digitaal pesten.

Ook bij digitaal pesten maken we gebruik van het vijf sporen beleid. Omdat digitaal pesten over het algemeen vanuit huis gebeurt, zal er vanuit school een nog intensievere samenwerking worden gevraagd. Daarnaast krijgt de hele groep informatie over verantwoord gebruiken van internet.

Op Tijdstroom zijn er afspraken over welke activiteiten er mogen worden gedaan en welke internetsites mogen worden bezocht.

Digitaal- of cyberpesten is een vorm van pesten. Cyberpesten is een groeiend probleem en gebeurt meestal buiten de school, maar school krijgt steeds vaker met de gevolgen te maken. Ruzies, verminderde schoolresultaten en een onveilig schoolklimaat kunnen het gevolg zijn. Er zijn verschillende vormen van cyberpesten die voorkomen op de basisschool, zoals anonieme berichten sturen, schelden, roddelen, bedreigen, ongevraagd foto's plaatsen op het internet, privégegevens publiceren, wachtwoorden stelen en misbruiken en profielen aanmaken onder andermans naam.

Signalen betreffende pesten/cyberpesten nemen we op SBO Tijdstroom serieus. Ook bij digitaal pesten maken we gebruik van het vijf sporen beleid. Omdat digitaal pesten over het algemeen vanuit huis gebeurt, zal er vanuit school een nog intensievere samenwerking worden gevraagd. Daarnaast krijgt de hele groep informatie over het verantwoord gebruiken van internet.

Op Tijdstroom zijn er afspraken over welke activiteiten er mogen worden gedaan en welke internetsites mogen worden bezocht.

9. Computerprotocol voor de leerlingen

- Ik log altijd in onder mijn eigen groep en werk onder mijn eigen naam.
- Ik mag gaan surfen op het internet als ik aan een opdracht ga werken waarbij ik zelfstandig informatie moet zoeken. Dit is voor een spreekbeurt, een werkstuk of een project.
- Ik gebruik normale zoekwoorden.
- De leerkracht vertelt mij welke spelletjes ik mag spelen op de computer. Dit zijn geen spelletjes waarin geweld naar voren komt. Ook mag er geen Youtube worden gekeken of geluisterd.
- Ik mag alleen mijn voornaam gebruiken op het internet. Ik geef geen persoonlijke gegevens zoals mijn achternaam, mijn adres, mijn telefoonnummer, mijn emailadres of het adres van mijn ouders of andere bekenden.
- Op school verstuur ik geen e-mails.
- Chatten, sociale netwerksites, het bestellen van producten en downloaden van bestanden is niet toegestaan op school. Bij twijfel overleg ik met de leerkracht.
- Ik ga meteen naar de leerkracht als ik op internet vervelende informatie tegenkom.
- Ik ga netjes om met al het materiaal en laat mijn werkplek opgeruimd achter.

10. Sociale veiligheid

Twee keer per jaar (op hetzelfde moment van de afname van de vragenlijst sociale vaardigheden en/of leer-en leefklimaat) nodigt de leerkracht de leerlingen uit om te beschrijven hoe veilig de leerling zich voelt in de klas en op school. De groepen de Schelp en het Zeepaard laten wij zich verwoorden middels het invullen van een thermometer: schaal 1 t/m 10. Vanaf de Zeehond en hoger wordt de vragenlijst Veiligheidsbeleving van Zien! ingezet. Daar waar de score zorgwekkend is of een signaal afgeeft gaat de leerkracht met de betreffende leerling in gesprek. De uitkomst wordt vastgelegd in de analyse die de leerkracht maakt aan de hand van de scores. Tijdens de leerlingbespreking met de intern begeleider wordt het signaal/het algemene beeld besproken. Ouders worden betrokken op het moment dat een leerling aangeeft zich niet veilig te voelen in de school/thuis. Voor de medewerkers is het onderwerp veiligheid een vast onderdeel van de gesprekkencyclus. Ad hoc situaties kunnen te allen tijde worden besproken met de directie of de intern begeleider.

Lessuggesties en bronnen voor digitaal pesten (een kleine greep):

<http://www.jufmirjam.nl/2011/11/wat-nu.html>

<http://www.stoppestennu.nl/digitaal-pesten>

<http://www.mediawijsheid.nl/online-pesten/>

<http://www.cyberpesten.be>

Film + Iespakket cyberpesten bovenbouw:

<http://www.itsuptoyou.nu/>